

prima instanță: N. Bănărescu

instanța de apel: T. Duca, S. Procopciuc și E. Grumeza

DECIZIE

04 februarie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Svetlana Novac

Judecătorii: Valentina Clevadi, Ion Guzun, Oleg Sternioală și Tatiana Vieru
examinând recursul declarat de declarat de Vovc Vasile,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Balaicuța Octavian împotriva lui Vovc Vasile privind încasarea venitului ratat,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 septembrie 2014, prin care a fost respins apelul declarat de Vovc Vasile, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Edineț din 15 aprilie 2014,

c o n s t a t ă:

La 10 februarie 2014 Balaicuța Octavian a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vovc Vasile privind încasarea venitului ratat.

În motivarea acțiunii Balaicuța Octavian a invocat că la 29 februarie 2012, Vovc Vasile în mod samovolnic i-a luat buletinul de identitate și permisul de conducere, apoi a deteriorat autoturismul de model "Mercedes" cu număr de înmatriculare ED BF 594, pe care îl utiliza la transportarea pînii, luînd din autoturismul respectiv 81 de cutii cu pîne în sumă de 2300 lei.

Afirmă reclamantul că Vovc Vasile a întreprins acțiunile respective în scopul recuperării sumei datorate pe care Balaicuța Octavian o avea față de pîrît, după care reclamantul s-a adresat cu plîngere la Comisariatul de Poliție din raionul Edineț.

Susține Balaicuța Octavian că, în temeiul contractului de prestare a serviciilor nr. 14 din 05 august 2010, dînsul a activat în calitate de expeditor la Societatea cu Răspundere Limitată "Spicușor,, transportînd pîne la magazinele alimentare din satele raionului Edineț, iar din cauza regimului de lucru cuprins între orele 04⁰⁰ – 18⁰⁰ dînsul lucra peste o zi.

Menționează Balaicuța Octavian că, datorită acțiunilor ilegale ale lui Vovc Vasile, reclamantul nu și-a putut îndeplini în perioada 01 martie 2012 - 31 decembrie 2012, obligațiile contractuale de transportare, fiindu-i cauzat un prejudiciu material sub formă de venit ratat în sumă de 56000 lei, a cîte 400 lei pentru fiecare zi în care urma să transporte marfa respectivă.

Solicită Balaicuța Octavian încasarea de la Vovc Vasile în beneficiul său a venitului ratat în sumă de 56000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Edineț din 15 aprilie 2014 acțiunea a fost admisă.

S-a încasat de la Vovc Vasile în beneficiul lui Balaicuța Octavian prejudiciul cauzat în sumă de 56000 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 1004 lei compuse din 500 lei pentru acordarea asistenței juridice și 504 lei în calitate de taxă de stat.

S-a încasat de la Vovc Vasile în beneficiul statului taxa de stat de care a fost scutit reclamantul în sumă de 1176 lei (f.d. 47-51, 57).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 30 septembrie 2014, apelul declarat de Vovc Vasile a fost respins, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Edineț din 15 aprilie 2014 (f.d. 77, 78-79).

La 28 noiembrie 2014 Vovc Vasile a depus recurs solicitând casarea hotărârilor instanțelor inferioare și emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu art. 434 al. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel recursul declarat la 28 noiembrie 2014 este depus în termen.

În motivarea recursului Vovc Vasile a invocat că instanțele ierarhic inferioare au examinat pricina superficial, fiind încălcate normele de drept material, iar în concluzie au fost emise decizii ilegale.

Potrivit art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

La 23 decembrie 2014, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului cererea de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Până la data examinării pricinii în ordine de recurs, intimatul nu a prezentat referință, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

Potrivit art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat de Vovc Vasile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, din următoarele considerente.

Potrivit art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 122 CPC, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

Conform art. 6 alin. (1) dreptul la un proces echitabil, din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

Instanța de recurs a stabilit că la 05 august 2010 între Balaicuța Octavian și Societatea cu Răspundere Limitată “Spicușor,, a fost încheiat contractul de prestare a serviciilor nr. 14, potrivit căruia intimatul în calitate de prestator urma să realizeze produsele de panificație ale clientului, cu propriul mijloc de transport de model “Peugeot Expert” număr de înmatriculare ED BF 718.

Prin ordonanța procurorului raionului Edineț, din 08 august 2012, s-a constatat că la 29 februarie 2012 Vovc Vasile a reținut de la Balaicuța Octavian permisul de conducere și buletinul de identitate, precum și camionul de model „Mercedes – 310D” cu număr de înmatriculare ED BF 594, ce aparține cu drept de proprietate lui Culco Denis, fapt prin care a săvârșit contravenția prevăzută de art. 335 alin. (1) Cod Contravențional al Republicii Moldova sub formă de samavolnicie, cu încetarea procesului contravențional pornit față de Vovc Vasile, pe motivul expirării termenului atragerii la răspundere contravențională (f.d. 7).

Totodată prin ordonanța procurorului raionului Edineț, din 11 ianuarie 2013 s-a stabilit că în perioada anului 2012 Vovc Vasile i-a transmis avocatului său Odobescu Ghenadie permisul de conducere și buletinul de identitate ce aparțin lui Balaicuța Octavian în vederea restituirii acestora intimatului, însă Odobescu Ghenadie a uitat să le transmită, fiind dispusă a nu porni urmărirea penală pe marginea cazului dat.

Prin urmare acțiunile lui Vovc Vasile au servit drept temei de adresare a lui Balaicuța Octavian cu prezenta acțiune în instanța de judecată.

Prin hotărârile instanțelor inferioare acțiunea lui Balaicuța Octavian a fost admisă integral.

Potrivit art. 390 alin. (1) lit. e) Cod de Procedură Civilă decizia instanței de apel trebuie să conțină motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, studiind actele pricinii și verificând legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel, constată că contrar prevederilor art. 118 al. (3) Cod de Procedură Civilă, la adoptarea deciziei în cauza dată nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond și respectiv au fost aplicate eronat normele de drept material și procedural, ce constituie temei de casare a deciziei pronunțate și restituire a pricinii spre rejudecare.

Colegiul consideră că instanțele inferioare incorect și neîntemeiat au stabilit cuantumul venitului ratat solicitat de către Balaicuța Octavian în mărime de 56000 lei, încasat de la Vovc Vasile în beneficiul primului.

Potrivit art. 14 alin. (1) și (2) Cod Civil persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel. Se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

În conformitate cu art. 610 alin. (2) Cod Civil ratat se consideră venitul care ar fi fost posibil în condițiile unui comportament normal din partea autorului prejudiciului în împrejurări normale.

Instanța de recurs atestă că la calcularea mărimii venitului ratat important este stabilirea realității acelor venituri, care persoana prejudiciată presupunea că le va obține în condițiile normale ale circuitului civil. Prin condiții normale ale circuitului civil se înțelege acele condiții tipice de funcționare a pieții, asupra cărora nu influențează circumstanțele imprevizibile sau împrejurările considerate ca forță majoră.

Colegiul menționează că sarcina probațiunii venitului ratat îi revine lui Balaicuța Octavian care urma să demonstreze suma obiectivă și reală a prejudiciului cauzat.

Așadar instanța de recurs reține că la materialele pricinii este anexată copia carnetului de muncă al intimatului Balaicuța Octavian din care rezultă că ultimul prin ordinul nr. 21 din 05 august 2010 a fost angajat la Societatea cu Răspundere Limitată "Spicușor,, în calitate de șofer, pe când conform contractului de prestare a serviciilor nr. 14 din aceeași dată, încheiat între Balaicuța Octavian și Societatea cu Răspundere Limitată "Spicușor,, intimatul avea calitatea de prestator de servicii, privind realizarea produselor de panificație ale clientului.

Prin urmare Balaicuța Octavian în calitate de angajat al Societății cu Răspundere Limitată "Spicușor,, urma a fi inclus în lista de pontaj și în cea a statelor de personal, în vederea ținerii evidenței contabile privind achitarea salariului intimatului.

Din materialele dosarului rezultă că potrivit acțiunii intentate de către Balaicuța Octavian, ultimul solicită încasarea venitului ratat pe perioada 01 martie 2012 – 31 decembrie 2012 în care s-a aflat în imposibilitate de a-și executa obligațiile contractuale ce rezultă din contractul de prestări servicii nr. 14 din 05 august 2010, încheiat cu Societatea cu Răspundere Limitată "Spicușor,, pe motivul ridicării în mod samavolnic de către Vovc Vasile a permisului de conducere și a buletinului de identitate ce aparțin intimatului.

Colegiul reține că instanța de apel nu a stabilit numărul zilelor în care Balaicuța Octavian s-a aflat în imposibilitatea executării obligațiilor contractuale sus-indicate și nici suma reală a venitului ratat.

Totodată instanța de recurs constată că în susținerea acțiunii sale Balaicuța Octavian nu a prezentat nici o probă pertinentă privind temeinicia pretenției privind încasarea de la Vovc Vasile în beneficiul său a venitului ratat în sumă de 56000 lei.

Colegiul a stabilit că conform pct. 3.2. din contractul de prestare a serviciilor nr. 14 din 05 august 2010, încheiat între Balaicuța Octavian și Societatea cu

Răspundere Limitată “Spicușor,, suma retribuiției constituia 400 lei pentru fiecare încărcare.

Instanța de recurs reține că la materialele pricinii nu sunt anexate careva probe ce ar stabili numărul încărcărilor efectuate de către Balaicuța Octavian pe parcursul unei zile, în vederea determinării cuantumului venitului ratat.

Totodată la dosar lipsește și raportul contabil al Societății cu Răspundere Limitată “Spicușor,, privind evidența decontărilor bănești efectuate în privința intimatului, pe perioada precedentă ridicării de către Vovc Vasile de la Balaicuța Octavian, a permisului de conducere și a buletinului de identitate.

Potrivit explicațiilor avocatului intimatului din cadrul ședinței de judecată din 15 aprilie 2014 (f.d. 40) plata pentru serviciile prestate de Balaicuța Octavian constituia suma de 400 lei pentru fiecare zi, care includea și cheltuielile de transportare.

Astfel instanțele inferioare nu au luat în considerare aceste circumstanțe, nu au identificat periodicitatea retribuirii lui Balaicuța Octavian și fără a stabili mărimea cheltuielilor suportate de către intimat pentru îndeplinirea obligațiilor contractuale de prestări servicii, au dispus admiterea integrală a acțiunii, fapt ce a dus la adoptarea unor hotărâri neîntemeiate.

Mai mult ca atât, instanța de apel nu a verificat nici dacă Balaicuța Octavian a fost angajat la o altă unitate sau îndeplinea alte funcții retribuite pe perioada 01 martie 2012 – 31 decembrie 2012, pentru care pretinde încasarea venitului ratat.

Totodată Colegiul a stabilit că potrivit contractului de prestare a serviciilor nr. 14 din 05 august 2010, încheiat între Balaicuța Octavian și Societatea cu Răspundere Limitată “Spicușor,, intimatul executa lucrările de transportare cu propriul mijloc de transport de model “Peugeot Expert” nr. de înmatriculare ED BF 718, pe când din explicațiile avocatului lui Balaicuța Octavian, Istrati Vasile anexate la materialele pricinii (f.d. 40) rezultă că intimatul utiliza automobilul de model “Mercedes 310D” număr de înmatriculare ED BF 594 care aparținea lui Culico Denis.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, ajunge la concluzia că instanța de apel a examinat insuficient circumstanțele pricinii, nu a supus examinării depline cumulul circumstanțelor importante pentru soluționarea pricinii, iar conținutul deciziei Curții de Apel Bălți din 30 septembrie 2014 nu reflectă motivarea desfășurată a concluziilor instanței în ceea ce privește respingerea apelului declarat de Vovc Vasile, având un caracter superficial și evaziv fapt care servește temei de casare cu restituirea pricinii la rejudecare în instanța de apel.

Nemotivarea hotărârii constituie o încălcare a dreptului la judecarea cauzei într-un mod echitabil prevăzut de art.6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care obligă judecătorii naționali să motiveze deciziile pentru a nu lăsa părțile într-o stare de incertitudine și a nu le crea impresia că nu au fost auziți.

Urmează de menționat și faptul că, instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

Potrivit recomandărilor avizului nr.11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului în care Curtea condamnă Statele pentru încălcarea art. 6 din Convenție, nemotivarea hotărârilor de către instanțele de judecată aduce atingere echității procesului (Flux vs Moldova, hotărârea din 20 noiembrie 2007, Tejedor Garcia vs Spania, hotărârea din 16 decembrie 1997, §31; Vasilescu vs România hotărârea din 08 iunie 2006).

Din interpretarea art. 6§1 al CEDO, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se pronunța în hotărârile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora.

La rejudecarea pricinii instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și să respecte prevederile legislației materiale, adoptînd o hotărâre legală și întemeiată pe circumstanțele de fapt și de drept stabilite în cadrul procesului judiciar și în confirmare cu cumulul de probe pertinente și concludente.

În conformitate cu art. art. 444, 445 alin. (1) lit. c), 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Vovc Vasile.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 30 septembrie 2014, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către depusă de Balaicuța Octavian împotriva lui Vovc Vasile privind încasarea venitului ratat, cu restituirea pricinii spre rejudecare în Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Novac

Judecătorii

Valentina Clevadi

Ion Guzun

Oleg Sternioală

Tatiana Vieru